

טַעֲמָא ומה הטעם, **בְּגִין דְּעַל לְבָא דְכֶהֱנָא אֲשֶׁתְּכֹחוּ** לפי שאלו האבנים הם לאפוד ולחושן הנמצא על ליבו של הכהן ונמצא שהם ינוחו על ליבו. **אָמַר קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, לִיתוּ נְשִׂאִים דְּלְבִיָּהּוּ גַם בְּהוּ, וַיִּיתוּן אֱלִין אַבְנִים דְּאִינוּן מִשְׁתַּפְּחִי עַל לְבָא דְכֶהֱנָא** ולכן אמר הקב"ה יבואו הנשיאים שליכם גם בהם ויביאו את אלו האבנים שנמצאים באפוד ובחושן הנמצא על ליבו של הכהן, **וַיִּתְּכַפֵּר עַלֵּיהּוּ מִגִּסּוֹת לְבִיָּהּוּ** ועל ידי כן יתכפר להם מגסות ליבם, **וּכְתִיב** וכתוב (שמות כח) **וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְהוָה, וְעַל דָּא וְהַנְּשִׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשָּׁהִם וְאֶת אַבְנֵי הַמְּלוּאִים לְכַפֵּרָא עַלֵּיהּוּ** וכיון שהוא על ליבו של אהרן בבואו לפני ה' לכן והנשיאים הביאו וכו' כדי לכפר להם על גסות

הלב.

הנשיא ליבו גם בו ואינו משגיח בחטאו

וּבְגִין כִּדְ אֲשֶׁר נָשִׂיא יַחְטָא וְדָאִי. ולסיבת גסות הלב שיש בנשיא לכן כתוב אשר נשיא יחטא שהוא בלשון ודאי ולא בספק **וְעֵשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְהוָה אֲלֶהֱיוּ אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ, כְּמָה דְּאֻקְמוּהִי, דְּעֵבֵר עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשִׂה** כמו שביארוהו החברים שעבר על מצות לא תעשה. **אוּ הוֹדַע אֱלִיוּ חַטָּאתוֹ** וכתבו בלשון ספק או הודע אליו חטאתו כלומר שלא ודאי שיראה בעצמו שחטא. **דְּבְגִין דְּלְבִיָּהּ גַם בִּיהּ, לֹא אֲשַׁנַּח בְּחַטָּאִיהּ** והיינו שלפי שליבו גם בו אינו משגיח בחטאו,

וּלְבַתֶּר אֶתְיִידַע לִיָּהּ, וְעֶבֶד מִנִּיהַ תְּשׁוּבָה וּלְאַחַר שְׁנוּדַע לוֹ
וַעֲשֵׂה תְשׁוּבָה עַל חַטָּאוֹ.

בלילה שליטת המלכות תורה שבעל פה ולכן הבנת התורה בצחות ובאופן
ברור בלילה

רְבִי יְהוּדָה וְרְבִי יוֹסִי הָיוּ יִתְבִי חָד לִילִיָּא, וְלַעֲאָן
בְּאִזְרֵייתָא רבי יהודה ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה.

אָמַר רְבִי יְהוּדָה לְרְבִי יוֹסִי, חֲמִינָא דְצָחוּתָא
דְּאִזְרֵייתָא בְּלִילִיָּא, הוּא יִתִּיר מִבִּימָמָא, אִמְרֵי שֶׁאֵל רְבִי

יהודה את רבי יוסי, אני רואה שהבנת התורה בצחות ובאופן ברור הוא יותר כאשר לומדים
תורה בלילה ממה שלומדים ביום ולמה זה כך. אָמַר לִיָּהּ, בְּגִין דְּצָחוּתָא
דְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה הוּא הָשִׁיב לוֹ רְבִי יוֹסִי לְפִי

שהבנת התורה שבכתב היא על ידי תורה שבעל פה כי בלי תורה שבעל פה אי אפשר להבין
תורה שבכתב. וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, בְּלִילִיָּא שְׁלֵטָא וְאַתְעֵרַת

יִתִּיר מִבִּימָמָא ותורה שבעל פה היא בחינת המלכות השולטת בלילה יותר מביום

ומתעוררת בחינתה יותר בלילה והמלכות היא המוציאה ומגלה את הארות ז"א שהוא

בחינת תורה שבכתב, וּבְזִמְנָא דְּאִיְהִי שְׁלֵטָא, כְּדִין אִיְהוּ צָחוּתָא

דְּאִזְרֵייתָא ולכן בזמן שליטתה אז יש יותר הבנת התורה כי על ידה מתגלית הבנת

התורה.

בחצות קורא התרנגול לקום ולעסוק בתורה הקדושה

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר לפרש מה שכתוב, (איוב לה) **וְלֹא אָמַר אִיָּה**
אֱלֹהֵי עוֹשֵׂי נֹתֵן זְמִירוֹת בְּלֵילָה [קנח]. **תָּא חַזִּי,**
בְּשַׁעֲתָא דְאַתְעֵר רוּחַ צְפוּן, וְאַתְפְּלַג לֵילִיא בא וראה בשעה
 שמתעורר רוח צפון ונחלק הלילה דהיינו בחצות הלילה, **הָא אוֹקְמוּהִי,**
דְּשִׁלְהוּבָא חָד נְפִיק, וּבְטַש תְּחֹת גְּדַפּוּי דְתִרְנַגּוּלָא הרי
 כבר ביארוהו שיוצאת שלהבת אחת מבחינת גבורה דאימא ומכה תחת כנפיו של התרנגול,
וְאָקִישׁ גְּדַפּוּי וְקֹאֲרִי ואז התרנגול מכה בכנפיו וקורא (מלשון קריאת הגבר)
 [קנט] **וְהָהוּא שִׁלְהוּבָא בְּזִמְנָא דְמָטִי גְבִיָּה, וְאַתְעֵר**
לְקַבְלֵיהִי ואותה השלהבת בשעה שבאה אצלו ומתעוררת כנגדו, **אֶסְתְּכִי**
יְבִיָּה, וְאַזְדַּעֲזַע וְקֹאֲרִי הוא מסתכל בה ומזדעזע וקורא, **וְאֶסְתְּכִי**
וְאַשְׁנַח בְּגִין יְקָרָא דְמֵאֲרִיָּה, לְמַעַבְד רַעוּתֵיהִי, וְקֹאֲרִי

אור הרשב"י

אחר הצות לילה ואילך. ושכוי הוא גבריאל
 סוד הגבורה ובחצי הלילה נמשכת הארת
 הביני' בגבורה וזמ"ש הנותן לשכוי בינה ואז
 היא מתמתקת בסוד מש"ה ויבא לו יין וישת
 (דארמי ביה מיא) בסוד יין המשמח והוא סוד
 היום אבל הגבורה בעצמה היא יין המשכר
 והוא סוד הלילה וזמש"א להבחין בין יום ובין
 לילה שהוא ע"י היין המשמח הנמשך מבינה
 והיא המבחין בין יום ובין לילה.

[קנח] ופירוש הפסוק הוא שהקב"ה מתאונן
 על כך שהצדיק הנותן זמירות בלילה
 ומתחסד עם קונו אבל לא מוכיח את הרשעים
 שיתבוננו איה אלוה העושה והבורא אותי
 ומיטיב איתי תמיד ואיך אעבור על רצונו.

[קנט] ועל פי זה ביאר בשער הכוונות ברכת
 הנותן לשכוי בינה וז"ל: כבר הודעתוך כי ליל
 הוא קודם הצות הלילה, ולילה הוא אחר
 הצות הלילה. ועל כן אנו מברכים ברכה זו

הלימוד היומי

לע"ג שמעון שלום בן ברוריה ז"ל

לוֹזַן לְבַנֵּי נֶשֶׂא ושוב מסתכל בה ומשגיח בשביל כבודו של השי"ת לעשות רצון קונו ואז קורא להם לבני האדם להתעורר ולקום לעסוק בתורה הקדושה.

התרנגול נקרא שכוי ונקרא גבר

וְעַל דָּא אֶקְרִי שְׁכָוִי, אֲשַׁנְחָא ועל כן נקרא התרנגול שכוי שהוא מלשון סוכה ברוח הקודש ולשון סוכה הוא מלשון משגיח ומסתכל. וְאֶקְרִי גֵבֵר, בְּגִין דְּאִתְעַר בְּשִׁלְהוּבָא (דף כ"ג ע"ב) דְּגֵבֵוּרָה ונקרא גם גבר מלשון גבורה לפי שהוא מתעורר בשלהבת הגבורה, בְּסִטְרָא דְּגֵבֵוּרָה קָא אֲתִיָּא לְאִתְעַרָא בְּעֵלְמָא. ומצד הגבורה הוא בא לעורר את בני האדם בעולם.

דוד המלך ירש המלכות לעולמים

כְּדִין אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא קְיִימִין, וַיְהִיבִין גְּבוּרָה וְחִילָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וכאשר הוא מתעורר בשלהבת הגבורה אז מתעוררים אותם בני האמונה ועומדים בחצות הלילה לעסוק בתורה הקדושה ונותנים עוז וגבורה וכח למלכות הנקראת כנסת ישראל, וְכַדִּין אֶקְרִי רְנָה דְּאוֹרֵייתָא ואז נקרא לימוד זה רינת התורה מלשון שמחה. וְעַל דָּא, יְרִית דְּדוֹד מְלֻכּוּתָא הוּא וּבְנוֹי לְעֵלְמִין וְלְדָרֵי דָרִין ובזכות שדוד המלך היה קם תמיד בחצות לילה לעסוק בתורה לכן ירש את המלכות הוא ובניו לעולמים ולדורי דורות.